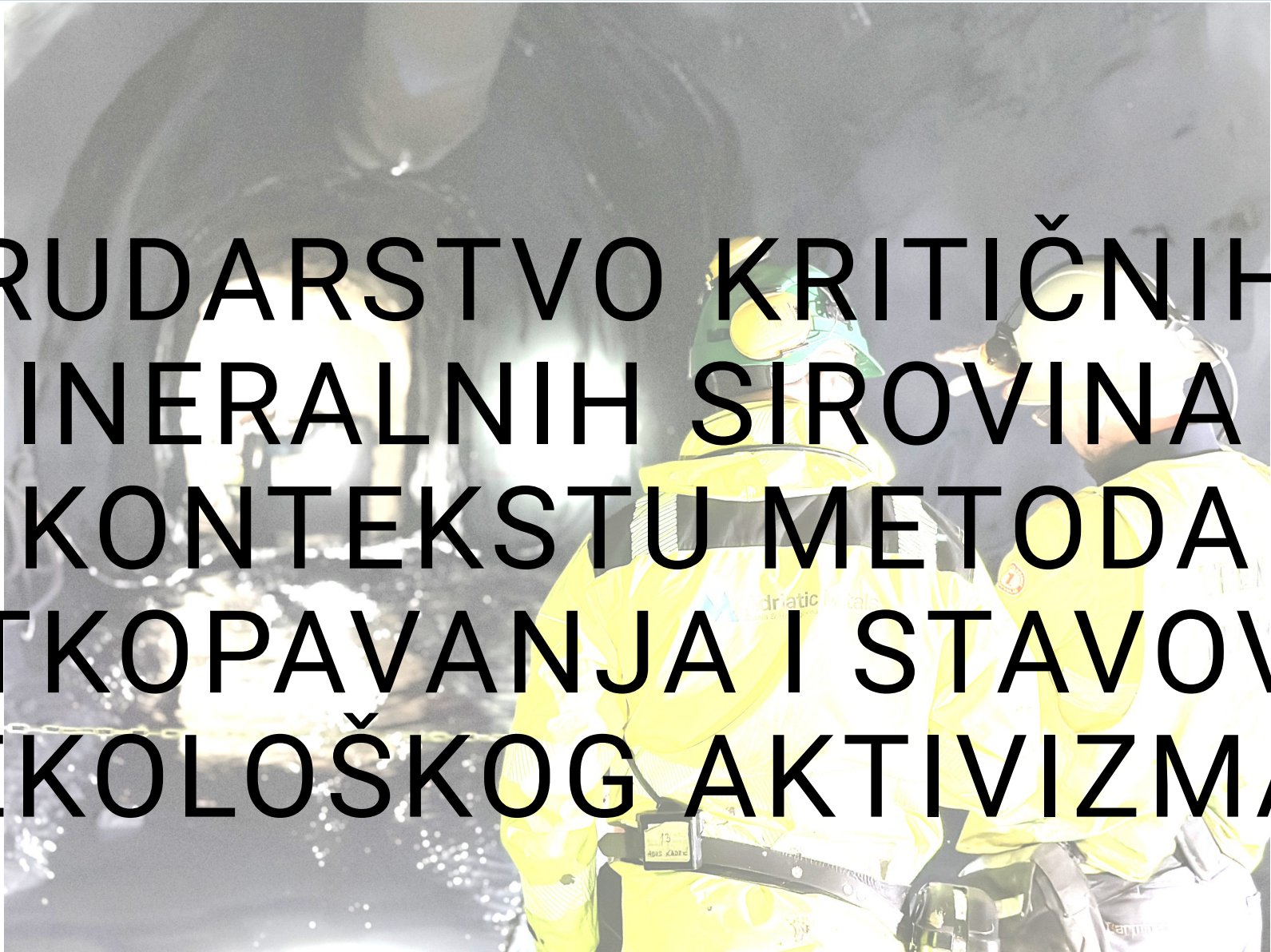

RUDARSTVO KRITIČNIH MINERALNIH SIROVINA U KONTEKSTU METODA OTKOPAVANJA I STAVOVA EKOLOŠKOG AKTIVIZMA

TIHOMIR KNEŽIČEK, RGGF TUZLA

UVOD

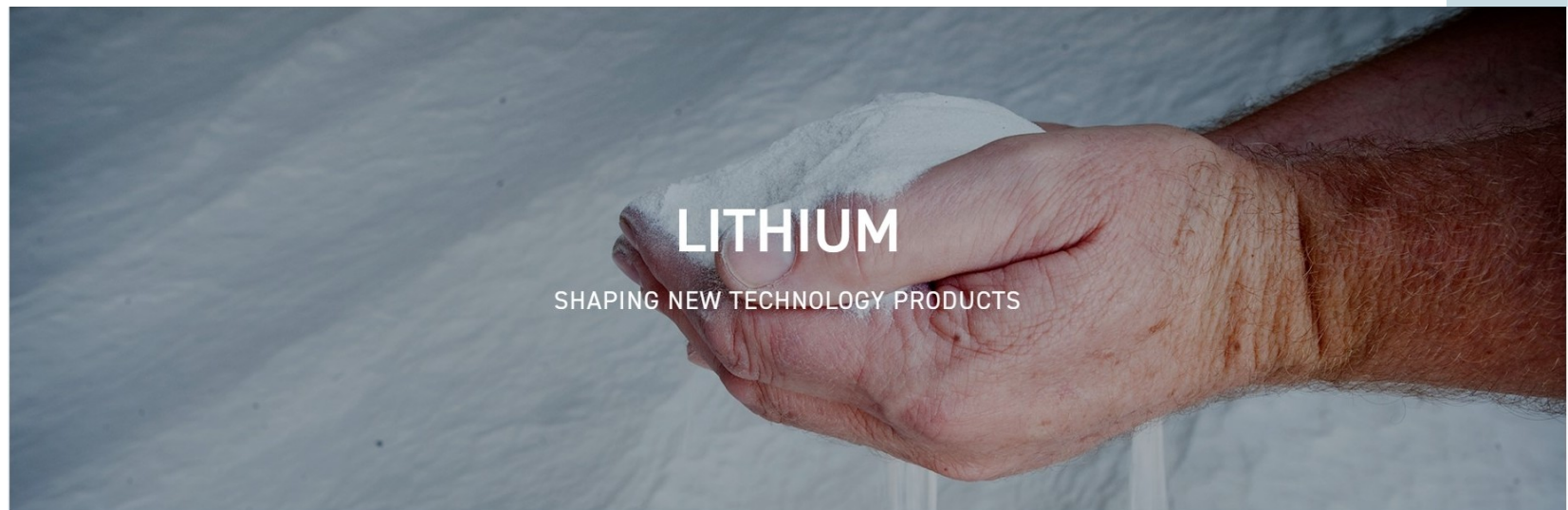
- RUDARSTVO JE OSNOV EGZISTENCIJE I NAPRETKA ČOVJEČANSTVA.
- BIH IMA ZNAČAJNE REZERVE RAZLIČITIH MINERALNIH SIROVINA I MOŽE SVOJ PROSPERITET GRADITI NA RUDARSTVU.
- RUDARSTVO UTIČE NA OKOLIŠ DEGRADACIJOM TLA, ZAGAĐENJEM TLA I VODE, POSEMEĆA NA BIODIVERZITET I

UVOD

ODGOVOR SE NALAZI U:

- POŠTIVANJU
ZAKONODAVNOG OKVIRA (KOJI
PREDVIĐA REKULTIVACIJU I
PRENAMJENU DEGRADIRANIH
POVRŠINA NASTALIH
EKSPLOATACIJOM MINERALNIH
SIROVINA I FORMIRANJEM
ODLAGALIŠTA)
- PRIMJENI NOVIH
TEHNOLOGIJA KOJE
ONEMOGUĆAVAJU NEGATIVAN

UVOD

- BIH IMA ZNAČAJNE REZERVE RAZLIČITIH KRITIČNIH MINERALNIH SIROVINA. EKSPLOATACIJU DIKTIRAJU POTREBE TRŽIŠTA, - OTVARAJU SE NOVI RUDNICI, A FINANSIJSKI NEISPLATIVI SE ZATVARAJU.
- PROMJENE NA TRŽIŠTU MINERALNIM SIROVINAMA SE DEŠAVAJU VRLO FREKVENTNO I ČESTO NEOČEKIVANO..

UVOD

- UTICAJ TRŽIŠNE CIJENE
FINALNOG PROIZVODA DIREKTNO
UTIČE NA PROIZVODNJU
MINERALNE SIROVINE.

FABRIKE ČELIKA I ŽELJEZA
ARCELOMITTAL ZENICA NIJE
RADILA OD 11.11.2023. DO 7.1.2024.
ZBOG LOŠIH USLOVA NA TRŽIŠTU
ČELIKA.

KORPORACIJA
ARCELOMITTAL, OSIM
PROIZVODNJE U ZENICI, RUKOVODI I
NAJVEĆIM REGIONALNIM
RUDNIKOM ŽELJEZNE RUDE U
PRIJEDORU, KOJI JE, TAKOĐER,
OSNOVAČ PROIZVODNJE U

METODE EKSPLOATACIJE — KRITIČNIH MINERALNIH SIROVINA

- POVRŠINSKA EKSPLOATACIJA
- PODZEMNA EKSPLOATACIJA
- KOMBINOVANA EKSPLOATACIJA
- BUŠOTINSKA EKSPLOATACIJA

POVRŠINSKA EKSPLOATACIJA

**PRIJEDOR -
ŽELJEZO**

PROCESI: BUŠENJE, MINIRANJE, KOPANJE, UTOVAR, TRANSPORT, ODLAGANJE

SISTEM EKSPLOATACIJE DISKONTINUIRANA EKSPLOATACIJA – BAGER KAŠIKAR – KAMION

PODZEMNA EKSPLOATACIJA

**VAREŠ – CINK, BARIT I
OLOVO**

PROSTORIJE OTKOPAVANJA:

- OTKOPNI HODNICI (SMJERNI, POPREČNI, PREKOPNI)
- OTKOPNI USKOPI I NISKOPI
- KOMORE (GALERIJE) OTKOPAVANJA

KOMBINOVANA EKSPLOATACIJA

**MILIĆI – PK
PODBRAĆAN I I JAMA
BRAĆAN – BOKSIT**

PK PROCESI: BUŠENJE, MINIRANJE, KOPANJE, UTOVAR, TRANSPORT, ODLAGANJE.
SISTEM EKSPLOATACIJE DISKONTINUIRANA EKSPLOATACIJA – BAGER KAŠIKAR – KAMION

JAMSKA EKSPLOATACIJA OD 2014. - POĐETAŽNA METODA SA ZARUŠAVANJEM KROVINE.
ULAZ SA ETAŽE POVRŠINSKOG KOPA. JAMSKA MEHANIZACIJA - JAMSKI UTOVARAČ I
JAMSKI KAMION, JAMSKA BUŠILICA I POMOĆNA OPREMA.

BUŠOTINSKA EKSPLOATACIJA

TETIMA TUZLA – SO

BUŠOTINSKA EKSPLOATACIJA KARAKTERIŠE EKSPLOATACIJU TEČNIH I GASOVITIH MINERALNIH RESURSA.

BUŠOTINSKA EKSPLOATACIJA JE I EKSPLOATACIJA ČVRSTIH MINERALNIH SIROVINA KOJE SE RASTAPAJU PUTEM TEČNOG MEDIJA I U VIDU TEKUĆINE IZVLAČE PUMPAMA NA POVRŠINU TERENA I TRANSPORTUJU ZA DALJU PRERADU.

UTICAJ EKOLOŠKOG AKTIVIZMA NA RUDARSTVO KRITIČNIH MINERALNIH SIROVINA

**A. JAVNOSTI U BIH
PLASIRAJU SE PUTEM
MEDIJA, A POSEBNO
DRUŠTVENIH MREŽA ČESTO
NETAČNE INFORMACIJE
KOJE ZA CILJ IMAJU
USPOSTAVU OTPORA
LOKALNOG STANOVNIŠTVA
PREMA ISTRAŽNIM
RADOVIMA I PREMA
OTVARANJU RUDNIKA. NE
NUDE NAUČNO-STRUČNU
ARGUMENTACIJU.**

„ISTRAŽIVANJA SU
ZAVRŠENA (MISLI SE NA
LOPARE – LITIJUM), ŠTETA
JE VEĆ NAPRAVLJENA.
TREBALO BI UZETI UZORKE
VODE I SLIČNO PA VIDJETI
DA LI JE VEĆ DOŠLO DO
ZAGAĐENJA I AKO JESTE
KOLIKO JE ŠTETE
UČINJENO.“ – IZJAVA
SNEŽANA JAGODIĆ VUJIĆ –
EKO PUT BIJELJINA –
ČLANAK 27.11.2023.

UTICAJ EKOLOŠKOG AKTIVIZMA NA RUDARSTVO KRITIČNIH MINERALNIH SIROVINA

**B. GLAVNI
PROTAGONISTI
STAVLJANJA RUDARSTVA U
NEGATIVNI KONTEKST SU
AKTERI UDRUŽENJA
EKOLOGA KOJI DJELUJU
PUTEM MREŽA NEVLADINIH
ORGANIZACIJA – KAO NPR.
MREŽA EKO BIH ILI EKOFEM
PLATFORMA.**

UTICAJ EKOLOŠKOG AKTIVIZMA NA RUDARSTVO KRITIČNIH MINERALNIH SIROVINA

**C. AKTIVISTI
EKOLOŠKIH UDRUŽENJA
VRŠE PRITISAK NA
LOKALNE ZAJEDNICE DA NE
DOZVOLE ISTRAŽNE
RADOVE ILI OTVARANJE
RUDNIK.**

**OPŠTINA LOPARE, NAKON
PETICIJE GRAĐANA,
DONIJELA ODLUKU DA NE
ŽELI OTVARANJE RUDNIKA
LITIJUMA NA MAJEVICI.**

ZAKLJUČCI

1. Rudarstvo u BiH razvijati shodno tehničkim i tržišnim uslovima otvaranjem i proširenjem rudarskih objekata, posebno na ležištima kritičnih - strateških mineralnih sirovina.
2. Primjenjivati tradicionalne metode rudarenja površinskom, podzemnom i bušotinskom eksploatacijom sa znatnim udjelom automatizacije proizvodnih procesa, korištenja autohtone rudarske mehanizacije i poštivanja ekoloških normi i standarda.

3. Gdje su prilike, usmjeravati proizvodnju kritičnih mineralnih sirovina prema EU smjernicama.
4. U javnosti promovisati potrebu istražnih radova na ležištima mineralnih sirovina i dobrobiti od otvaranja rudnika tj. eksploatacije mineralnih sirovina.
5. U javnosti ukazivati na uticaj eksploatacije mineralnih sirovina na okoliš sa stručnog i naučnog aspekta, a aktiviste ekološkog pokreta upozoravati da u svojim istupima koriste podatke bazirane na naučno-stručnim postulatima geologije i rudarstva.